ALEXANDRU CANTACUZINO
-FRAGMENTE DE SCRIERI-

Energia revolutionara a lui Alexandru Cantacuzino vibreaza in scrierile lui, dand fiecarui cuvant o greutate specifica. Gandurile lui strabat in suflet ca niste manuiri de spada. Paginile ce le-a scris par a alcatui o cortina de fulgere, tesuta din meditatii adanci, elanuri patetice si chemari la vitejie. Nu este comod a citi pe Alexandru Cantacuzino, nu pentru ca ar fi greu de inteles, ci pentru ca tulbura constiintele, obligandu-le sa-si asume raspunderi.
Horia Sima (din prefata la volumul "Alexandru Cantacuzino - Opere complete", 1969)

---

1. Eroismul crestin

Persoane cu prejudecati, oameni putin pregatiti, indopati cu unele cunostinte rau mistuite, ne dojenesc: crestinismul este religia blandetii, a milei si iertarii. Ea porunceste sa ne iubim dusmanii si asupritorii; sa ne ducem Crucea, dupa pilda Mantuitorului, pana la capatul drumului pe Golgota - si ne vom mantui. Noi nu credem ca aceasta talmacire este cea adevarata a inimii Mantuitorului. Dar nu vom intra in controverse teologice. Mai cu seama nu cu prostii.

Ne ingaduim insa o intrebare: cum se face ca tocmai cei care vor sa apara drept cei mai intransigenti aparatori ai crestinismului, sustin exact teza in temeiul careia comunistii indeamna la daramarea bisericilor cu dinamite si la nimicirea credintei crestine? Comunismul striga la fel: crestinismul e o religie pentru infirmi; crestinismul incurajeaza robia si favorizeaza societatea burgheza in care sunt strivite sub exploatare clasele muncitoare. Crestinismul predica ascultare si supunere stapanirii chiar cand este abuziva. Crestinismul nu fagaduieste dreptate decat in viata viitoare, iar pe pamant: rabdare, resemnare si suferinta fara cartire.

Aceasta este talmacirea comunista a religiei crestine. Aceeasi tema, ceva mai putin accentuata, o aflam la impozantii critici ai violentei nationaliste.

A atribui crestinismului virtuti scornite cu exagerare si rea pricepere, care servesc drept argumente convingatoare spre a dobori credinta crestina in inimile oamenilor, acest singur fapt descalifica pe criticii nostri.

Pe noi insa nu ne-ar supara daca ar fi conceput in adevar de Mantuitorul acest sens de blandete necugetata si de iubire fara discernamant a crestinismului. Nu ne nemultumeste si nu ne stanjeneste defel, deoarece noi nu spunem ca in unele imprejurari, violenta pe care suntem constransi sa o intrebuintam noi, nu ar fi un pacat dupa religia crestina. Sustinem insa ca este un pacat necesar, facator de bine, rasturnator de nedreptati.

Daca li s-ar fi facut educatia violentei stramosilor nostri, asupriti de unguri si celor asupriti de rusi si celor asupriti de turci si levantini, ne-am fi rasculat si ne-am fi exaltat si noi printr-o revolutie a noastra -in care romanii ar fi sangerat si s-ar fi purificat- am fi iesit poate cu o suta de ani mai curand din viata vegetala a unei colectivitati dispretuite si iobagite; ne-am fi ridicat pe treapta natiilor neincovoiate si razboinice, respectate, temute si creatoare, inca de pe timpurile cand Napoleon I., la inceputul secolului al XIX-lea, favoriza constituirea statelor nationale. Stau si-mi inchipui cum ar fi reactionat o fire de legionar in fata capugiului Imparatiei Otomane, imputernicit sa vina sa taie capul voievodului ghiaur, chiar in resedinta Domniei Romane.

Istoria romanilor este un desert uscat, in care din pacate, sunt descurajator de putine izvoarele de violenta trebuitoare pentru a indestula insetarea natiei noastre istovita de atatea veacuri vitrege. Binecuvantate, slavite si creatoare de datini sa fie violentele singuratice si falnice ale lui Horia, Closca si Crisan, ale lui Tudor Vladimirescu si Avram Iancu!

In tara noastra, abuzul nu avea frau, nu intalnea margini. Nici constiinta stapanitorilor si nici unanima si solidara revolta a supusilor - nu s-au ridicat sa puna hotar arbitrariului si infamiei. Generatia noastra a inteles si a simtit ca este misiunea ei sa puna acest hotar si l-a pus; a pus in drumul faptuitorilor de faradelegi, de vanzari de neam si de tradatori, teama de a fi ucisi. Misionarii acestei generatii care au ridicat aceasta stavila binefacatoare, au daruit neamului roman drept jertfa viata lor pamanteasca si au sacrificat poate si vesnicia lor de odihna in fericire dincolo de mormant.

Cine oare va cuteza sa ne invete ca dreptatea Dumnezeiasca va nesocoti in cantar binele facut atator tinere vieti romanesti care de acum inainte, au sa creasca aparate de vrajmasa vanzare a credintei, liberate de jupuitoare prigoniri si ferite de multe rautati si rele inabusite in germeni? Numai cei care sunt partasi in rea credinta, vor trage drept concluzie ca fiecare dintre noi nu mai este legat sa caute mantuirea sa dupa invataturile Domnului si se poate urmari mantuirea Romaniei prin orice fapte si purtari necrestine.

Eu zic legionarilor: purtati-va dupa cum simtiti ca va cheama Christos Dumnezeul si va invata sa va mantuiti sufletul. Voi insa care aveti un suflet croit peste obisnuita masura, nu dati inapoi de la implinirea unei slujbe care ajuta la mantuirea neamului, fie aceasta slujba un pacat crestin. Poate slujitorii Domnului nu vor voi sau nu au dreptul sa va ierte pe pamant; dar incredeti-va in milostenia lui Dumnezeu in ceruri spre a va dezlega de pacate.

Ce usoare sunt teoria si sfatul: "Fiti dumneavoastra sfinti si incrucisati-va mainile in rugaciuni; cadeti in genunchi cu gand de umilire spre iertarea pacatelor acelor care va gresesc. Aceasta, de cate ori noi faptuim o faradelege."

Cred ca este gresit acest fel de a infatisa poruncile Dumnezeiesti, deoarece chiar aceasta este falsa atitudine crestina acceptata si intretinuta de dusmanii Mantuitorului; iar o asemenea simtire, sadita in inimile crestine, duce la prabusirea crestinismului si a Bisericii si la izbanda tactica a spiritului satanic.
Aici e timpul sa punem o intrebare de o grea insemnatate: este sfintenia singura -si intotdeauna cea mai doveditoare de duh crestin si de Christos Domnul nostru cea mai bine privita- metoda spre a dobandi viata vesnica? Cred cinstit ca nu.

Cum ar creste mare si libera, cum ar dainui, cum s-ar apara in lumea pamanteana, o natie cuprinzand o mare proportie de sfinte si sfinti sau chiar numai de monahi si de calugarite? S-ar putea raspunde: va vietui din mila si sub paza lui Dumnezeu.

Nu este destul. Ocrotirea Domnului nu va inlocui niciodata vrednicia noastra. Dumnezeu ne cere doua feluri de vrednicii: vrednicia pamanteasca si vrednicia cereasca. Vrednicia naturii noastre si vrednicia spiritului. Painea noastra cea de toate zilele trebuie, fiecare dintre noi cat si natia noastra sa o cucerim si sa o meritam: sub obladuirea Dumnezeiasca, da- dar si cu silinta, cu lupta si incordarea noastra.

Sa presupunem ca o natie are gandul trandav de a se descarca asupra providentei de grija si raspunderea viitorului ei, pentru a nu trai decat in extaz spiritual. Aceasta natie ar fi decis sa renunte la dureroasa opintire a luptei pentru existenta, la inclestarea uriasa pentru a purta spre inflorire destinul care i-a fost incredintat si ar vrea ca singura sa si-l conceapa, sa-si insemne o soarta dupa mintea si dupa comoditatea ei. Credeti ca Dumenzeu ar inlesni acest capriciu, aceasta nesocotire a gandurilor, a prevederilor si a randuielilor sale?

"Natiunile nu sunt ceea ce gandesc ele, dar ceea ce cugeta Dumnezeu despre ele in vesnicie".
Daca natiunile sunt infaptuiri cu destin statornicit de puternicia Cereasca, trebuie sa acceptam calea care duce la desavarsirea acestui destin. Nici o faptura, nici o vietate, in ordinea vegetala sau animala, nu s-a putut dezvesmanta de severitatea, de neinduplecarea rostului ei; la fel natiunile nu pot, fara a fi condamnate, renega ceea ce sunt si ceea ce au datoria sa cultive spre o suverana rodire.

Avem datoria sa cultivam in noi germenul viril, slujind la implinirea menirii noastre si la cresterea noastra catre inflorire si rod. Sfintenia e un mijloc de a se inalta in ceruri, dar este un mijloc cu

intrebuintarea marginita si rezervata, de care neamurile sunt oprite a se folosi. Nu a fost ingaduit, nici scris, sa fie neamuri sfinte si nu vor fi. Lor le este harazita o cale mai primejdioasa si mai aspra de mantuire.

Daca sfintenia nu este unica linie de mantuire si nu este, deoarece vietuim intr-o lume satanica, dovedim ca e o alta linie care duce la invierea neamurilor: e linia *eroismului*. Fundamentul moral al raporturilor crestine, fie intre oameni fie intre natii, nu va fi iertarea si ingaduinta, decat in cazuri exceptionale, nu va fi nici forta, ci *onoarea si iubirea*.

"Iarta-i ca nu stiu ce fac" este o morala putin prielnica de utilizat in viata statelor. Nesocotirea realitatilor si a formelor istorice si o exclusiva preocupare contemplativa si spiritualista aduc consecinte vatamatoare in lumea oamenilor, deoarece opresc desavarsirea si realizarile spiritului eroic revolutionar si a geniului national care impodobesc fiinta omului. Iar natia care practica o asemenea purtare cade prada lesnicioasa a colectivitatilor imboldite de simturi animalice si diavolesti, intrucat aceste abdicari intretin si ascut capacitatea de dominatie si de exploatare a unor semintii impotriva altora.

Neinsotite de puterea eroica, blandetea, smerenia, iertarea, seaca rodnicia si independenta Bisericii si forta ei de a raspandi lumina. Exemplul unei tari spiritualiste si contemplative la exces sunt Indiile. De aceea vedem atatea milioane de oameni multumindu-se, sub constrangerea unei sorti dusmane, cu o faramitura de viata nedemna de o creatura a Dumnezeirii.

Intrebarea lamuritoare este: poate fi invatatura crestina o metoda de infrangere a vredniciei in creatie, un procedeu de amortire, de morfinizare a fortei de viata a omului? Asa este, spun comunistii. Deci crestinismul este o inselatorie. Toti cei care conlucreaza la infatisarea unui crestinism beteag, schilodit si vlaguit, se insotesc cu vrajmasii lui Christos si ajuta la izbanda acestora, instrainand credinta in Dumnezeu de adancimile sufletesti ale neamurilor.

Aceste disectii vor parea zadarnice -unora- dar nu sunt. Viata unei societati se modeleaza dupa imaginea metafizica si etica pe care omul si-o faureste despre om. Iata doua chipuri potrivnice: omul Evului Mediu si omul Renasterii. Citez un cugetator francez: omul Evului Mediu cauta toata puterea sa in Dumnezeu. Omul Renasterii cauta toata puterea sa in Om.

Amandoua atitudinile sunt false. Evul Mediu a trebuit sa se sfarseasca in Renastere; Renasterea s-a descompus dand nastere iacobinismului, marxismului, bolsevismului. Omul are sa-si caute puterea in Dumnezeu, dar si in el. El nu va fi nici rivalul lui Dumnezeu, dar nici un parazit al Dumnezeirii. Iata ce au inteles revolutionarii nationalisti din zilele noastre. Suntem deci credinciosi indrumarilor crestine cand dam legionarilor o crestere de eroi, iar nu de sfinti.

Suntem constransi in unele imprejurari, sa alegem intre doua cai: calea mantuirii sufletului nostru sau calea mantuirii neamului roman. Nu imi recunosc nici o autoritate in a talmaci intelesul dogmelor crestine, dar simtirea mea religioasa ma indrituieste sa cuget ca inima Mantuitorului isi doreste indeosebi drept cereasca mangaiere, mantuirea unei cat mai numeroase obste de oameni. Mantuirea singulara a cate unui suflet ii este placuta, dar nu e o bucurie desavarsita.

Inspirati de aceasta simtire, nu credem ca gresim, cand le aratam legionarilor drept tel suprem in viata: mantuirea neamului roman. Mantuirea neamurilor -savarsindu-se urmator unei directii si unei indrumari sanctificate de Dumnezeu- inseamna mantuirea insasi a omenirii si totodata inaltarea si biruinta Bisericii.

Asa vedem noi. Am sa va marturisesc o convingere a mea: omul nu-si poate dobandi mantuirea, nu se poate invrednici de fericirea vesnica numai el singur. Fac exceptie cazurile izolate. El se mantuieste laolalta cu semenii sai. Bineinteles, daca merita. E mai placuta in ceruri, e mai mangaietor primita mantuirea unui om, daca nu profita numai fiintei lui, ci luceste sclipitor, imprastiind calda lumina, alungand din multimi de suflete chibzuirile materialiste si atragandu-le sa se mantuiasca si ele.

Un suflet e cu atat mai iubitor de Christos, cu cat de-a lungul trairii sale pamantene, precum si in viata sa fara trup, isi intregeste mantuirea lui cu mai mari comori de credinta ale altor suflete mantuite. O mare putere sufleteasca nu se poate odihni, nu se poate legana in bucurie, ramane inclestata, inchircita in nadejdile ei, cat nu vede razbind lumina mantuirii in sufletul natiei din care s-a inaltat.

In visurile mele imi apare legea sufletelor mantuite ca si cum s-ar asemana legilor de constituire si de gravitatie a stelelor. Imi inchipui in ceruri un suflet mantuit formand samburele unei nebuloase; pe langa acest nod de polarizare vin de se adauga alte suflete, si dau nastere impreunate unei stele, care imprastiind lumina si atractie, se mareste cu inca multe suflete ce se suie in ceruri; si asa apare, in departate inaltimi, o fermecatoare constelatie de suflete mantuite, care revarsa peste inimile noastre raze de balsam si impacare.

Copiii nostri legionari vor tresari de bucurie privind si iubind constelatia scanteietoare, falnica si ocrotitoare a tuturor sufletelor mantuite ale natiei romane.

Transcriem, in randurile care urmeaza, gandirea unui mare cugetator crestin, Denis de Rougemont. El isi pune o intrebare, care este cu desavarsire esentiala: sa schimbam viata sau sa schimbam omul.
"Schimbarea omului, daca se indeplineste in intelesul total al Evangheliei, nu se poate exprima decat printr-o fapta a crestinului impotriva Lumii in forma sa prezenta si in folosul lumii renascute potrivit fagaduintei."

"Nu numai ca omul invrednicit in Christos devine schimbator de lume -sau de nu, nu s-a invrednicit in Christos- dar inca nici o schimbare a formei actuale a lucrurilor care n-ar fi efectul unei crestinari a oamenilor, nu va fi in privirea crestinului decat o refeorma fara mare urmare." Aceasta poate parea scandalos. Totusi Evanghelia este formala: "Ce-ar folosi omului sa castige lumea daca si-ar pierde sufletul". Ce-ar folosi omului astfel cum si-l inchipuie crestinul, sa salveze viata sa materiala si morala, sa scape de razboi, de mizerie si asupriri, daca nu cunoaste sau nu primeste *singura dovada de mantuire*. Atunci daca te-ai invrednicit in Christos, ai sa lasi lumea in paza Domnului, si razboaiele sa se dezlantuie, muncitorii fara de lucru sa moara de foame? Nu.

"Voi infaptui -insa nu pentru lume si nu pentru a salva un bun pamantean, *dar pentru ca ma stiu raspunzator personal de dezordinea raspandita. Voi faptui din recunostinta fata de Dumnezeu care m-a schimbat.*" Reiese deci in evidenta ca omul duce raspunderea raului din lume. El nu poate lepada aceasta sarcina cu apasarea careia Dumnezeu l-a incarcat. El poate sa anuleze raspunderea sa tamaduind raul; nu se poate desface si desolidariza de vinovatia semenilor sai; el nu poate rupe lanturile solidaritatii in pacat si singur sa se aline in fericirile eterne.

Convingerea mea este ca aceasta obsteasca mantuire trebuie sa se implineasca in unitatea marginitoare a unei natii. *Eu, suflet de roman, ma voi mantui laolalta cu sufletele romanilor, cu sufletul natiei romane. Pacatele romanilor apasa asupra mea, pacatul meu asupra lor. Rascumpararea pacatelor conationalilor sai, este cea mai nobila si mai incovoietoare misiune daruita omului.*
Odata ce a binecuvantat injghebarea si cresterea neamurilor si le-a daruit fiecaruia si neamului roman o menire si un destin, preconcepute in armonia scopurilor Dumnezeiesti, Dumnezeu a sfintit datoria romanilor de a iubi misiunea cu care ei au fost impodobiti, datoria de a savarsi in lume, ceea ce a sorocit sa fie savarsit prin faptele lor si datoria de a se mantui laolalta cu obstea romaneasca.

2. Firea romaneasca

Istoria care a fost sorocita neamului nostru este incarcata de atatea vremuri viforoase, iar sufletul romanesc este brazdat de atatea rani si zbarcit de atatea incercari, incat s-a obisnuit sa primeasca in adancul lui orice noua amaraciune cu o atavica resemnare.

Din vremuri de demult, sub puhoiul strain, sub impilarile unei stapaniri venetice, romanul a incovoiat spinarea si si-a inghitit durerea. Sunt germeni de moliciune care s-au incuibat in nervii acesui neam, sunt fermenti care descompun vointa lui si infiltreaza slabiciunea in sangele romanesc. O blestemata

boala de sange, un vierme atavic paralizeaza nervii motori ai firei romanesti si opreste pornirile la lupta fatisa pentru o viata mai buna si zvacniturile de mandrie si de rascoala sufleteasca ale acestei natii.
Suferintele par a fi coplesit vitalitatea neamului nostru. In piepturile romanesti taciunele revoltei mocneste sub straturi groase de cenusa si zgura. Rareori se mai aprinde cate o flacara si aceea, luati seama, este o flacara de ura.

Trebuiesc deci fara frica si fara sovaire extirpate vechile moravuri cangrenoase si obiceiurile pacatoase care paralizeaza centrele nervoase ale personalitatii romanesti. Romanul de azi are o fobie, o repulsiune bolnavicioasa fata de orice opunere sau ciocnire mai violenta cu adversitatile vietii. Aceasta teama de izbire, aceasta alunecare spre facilitate imping traiul romanesc de acum pe caile de minima rezistzenta, pe caile piezise si intortochiate care ocolesc obstacole, caile linguselii, ale miseliilor din umbra, ale tranzactiei, ale compromisurilor sufletesti, ale targuielilor de constiinta si ne taraste spre atitudinile de "sarut mana" si de lichelism.

Trebuie sa sfarsim odata cu traditia asiatica care cere rabdare de vite si spinari incovoiate sub biciul stapanirii. Vrem sa inlaturam din amintirea sufletului romanesc, imaginile care il micsoreaza, imaginile debilitante si deprimante de incalcare, de strivire, de impilari ale norodului romanesc, imaginile ispravnicilor neomenosi, imaginile gloatelor pustiitoare turcesti si cazacesti.

Sa sfarsim odata cu resemnarea invinsului. De vrem sa fim invingatori, sa ne invingem mai intai firea noastra de astazi atat de greu apasata de seculare amintiri de robie si de servilism. Prima noastra izbanda va fi sa desteptam din amorteala natia romaneasca.
(...)
Sa nu credeti insa ca firea romanului este molateca si flescaita prin predestinatie. Plaiesii voinici si incruntati ai lui Stefan cel Mare, cred ca ar privi cu dispret pe urmasii lor de astazi, abrutizati de alcool, de inselaciuni, de boli trupesti si sufletesti. Cu substanta romaneasca se intampla o poveste asemanatoare aceleia a bobului de grau din mormantul lui Tut-Ank-Amon. Acest bob de grau scos la lumina dupa cateva mii de ani a inceput sa dea spic. Romanul mai pastreaza in adancurile lui, valentele romanesti acoperite de multe apucaturi si cususuri straine. Aceste valente asteapta numai un climat romanesc spre a germina.
(...)
Sentimentele care vor trebui cultivate in romanul de maine sunt: intransigenta, tenacitatea, mandria, violenta, vitejia, ambitia, cinstea excesiva, dragul muncii, rigiditatea, vointa puterii, vointa de afirmare, increderea in sine, simtul demnitatii de om, intoleranta, crestinismul si antiiudaismul.

Trebuiesc stimulate, tonificate simturile volitive, gustul de intreprindere, gesturile de risc, de lupta si de sacrificiu in eul romanesc. Trebuie rasculat dinamismul acestui neam si dezmortita firea sa blanda si iertatoare, trebuie promovat prin cuvinte, prin pilde, modelul eroic neinfricat, firea impulsiva, combativa, a carei vitalitate sa creasca in proportie cu adversitatea intampinata si a carei straduinta incapatanata sa sporeasca pe masura obstacolului.

Apoi trebuie sa ne dezvatam sa traim in momentan; trebuie sa prindem gustul silintelor lungi, al sfortarilor fara remuneratie imediata, al realizarilor indepartate. Acestea sunt insusiri de adaptare la starile de astazi, insusiri vitale pentru salvarea existentei romanesti.

Romanul de maine va fi antiliberal. Romanul de maine va fi intolerant fata de el insusi, fata de orice slabiciune, fata de oricine, prieten, ruda sau chiar Domnitor. Este bine sa amintim aici ca, crestinismul a fost singura religie intoleranta din timpurile vechi. Romanul de maine va fi un bun crestin, mai credincios, mai practicant decat romanul de azi. Romanul de maine va fi antisemit si dusman nesovaielnic al pacatelor spiritului iudaic. Bineinteles, aceste transformari sufletesti urmeaza sa se desavarseasca odata ce renasterea fizica a neamului romanesc si cu recladirea intregii societati romanesti pe temeiuri legionare.
(...)

Sunt oameni, cunosc cativa, care, fara sa vrea, au cugetarea si cunoasterea hotarnicite si micsorate de frecventari, deprinderi si invatauri neverificate. Acesti oameni ne intampina pe noi, nationalistii porecliti extremisti, cu fraza: "toate sunt frumoase la D-voastra, dar eu nu aprob violenta si ura".

Fiind corecti, vom marturisi:

1. *Fata de plamada simtirii si sufletului romanesc* din vremea noastra, propovaduim violenta.
2. Nu aprobam ura.

Admitem violenta. NU sub forma de mijloc brutal si material de transformare a starilor de fapt in statul roman, DAR ca metoda de educatie nationala si ca remediu pentru a starni virtutile inimii romanesti si a starpi cusururile atavice ale firii noastre nationale.

Am mai afirmat aceasta convingere: firea romanilor de acum este slutita de cateva cusururi care macina puterea neamului nostru de a inainta spre marire si de a se inalta spre culmile istoriei. Printre aceste cusururi sunt: ingaduinta, repulsia pentru sfortare, pasivitatea in reactii, resemnarea, moliciunea, iertarea, slabiciunea memoriei.

Nu ma tenteaza insa tactica lui Trotzki preconizand lovitura de forta a unei minoritati instruite cu dibacie, cu lipsa de constiinta si feroce hotarare. Eu admit violenta, nu spre a realiza un rezultat material momentan in fapte, ci vreau sa dobandesc o traditie noua de simtire si sa schimb una veche. Vreau mai presus de toate schimbarea omului roman. Numai urmand acestei rasariri a unei noi fapturi romanesti, vedem o renastere minunata a natiei noastre.

Violentele noastre daca au erupt in vremi de exasperare, din firea unui legionar, cand se simtea sugrumat de o frumoasa si dreapta manie, au fost totdeauna fapte gratuite fara profit sau rasplata, fara utilitate pentru faptuitor.

Dimpotriva.

Este deci o deosebire flagranta intre pozitia noastra si tema comunista care cere lovitura strategica pentru a prinde puterea in stat si a determina schimbarea fortata si violenta *a societatii mai intai* - si a *omului dupa aceea*.

(...)

Multi ma vor acuza ca fac apologia inapoierii la animalitate si la barbarie, ca vreau sa trezesc patimi primitive, instinctive, bestiale, de mult sugrumate de civilizatie.

Ma vor invinui ca predic distrugerea intregului echilibru sufletesc si rational creat de cultura burgheza.

Este adevarat ca repudiez cea mai mare parte a aportului de cultura care a fost bagat pe gatul natiei romanesti de mai multe sute de ani. Repudiez mai cu seama genul de morala sintetizat in urmatoarea fraza a lui Platon care reprezinta preceptul unor societati prea instarite, de exemplu al societatii franceze si engleze burgheze de astazi: "In primul rang al virtutilor este moderatia si cumpatarea, curajul nu vine decat dupa".

Acest gen de morala il resping *indeosebi pentru generatia noastra si pentru timpul ce suntem chemati a trai*. Ceea ce pentru noi trebuie sa fie mai important decat succesul politic imediat, este succesul nostru asupra cusururilor neamului romanesc. Ceea ce trebuie sa ne mistuie sufletul in fiecare clipa, este daca invierea romaneasca se va savarsi. Aceasta inviere romaneasca s-ar putea intampla sa se implineasca mai in departare, dupa infrangerea straduintelor a multora dintre noi.

Dar chiar daca pe terenul politic bicisnic si lasitatea romanului de azi ar starui sau ar inabusi momentan inmugurirea vietii de maine, inca sa nu credeti ca sadul de jertfa si de mucenicie al generatiei noastre nu va da rod peste cativa ani.

Cel mai umil exemplu de buna tinuta legionara are o influenta foarte mare pentru viitor. Sa nu credeti ca nu vor razbi pana la generatiile viitoare si nu vor fi impartasite de ele, exemplele noastre de viata dezinteresata si vitejeasca, aspiratiile noastre de innoire si hotararea noastra de a mantui pacatosenia noastra de astazi.

Daca nu vom birui deocamdata fiziceste, putem invinge in spirit. Sa nu credeti ca pulsatiile generoase ale inimii tineretului acestuia nu vor fi candva auzite cu evlavie de urmasii nostri. Fiti siguri ca ei se vor apleca cu smerenie asupra mormintelor luptatorilor nostri nationalisti si vor lua de acolo lectiile care ii vor duce la izbanda.

Eu nu prea cunosc, in istorie, jertfa fara rod. Porunca generatiei noastre este sa traim o tensiune extrema, o tensiune exceptionala de viata, o hipersfortare de vointa si de energie, spre a crea o noua traditie de existenta romaneasca si a inalta acest neam la rangul de mare putere in Europa.
(...)
Legionari, vindecati prin vointa voastra debilitatea, toropeala si somnul sufletesc; vindecati bolnaviciosul complex de flexibilitati ale naturii romanesti; rezistati furtunii, infigeti in voi o bara de otel care sa infranga orice vointa de a o indoi.

Fiti fericiti si impacati chiar daca trupurile voastre vor fi sfartecate in bucati. Vor ramane sapate in glia tarii patimirea voastra si revoltatoarea rastignire a atator vieti insetate de vis legionar. Durerile voastre vor exploda chiar ingropate sub palate de beton si sub marele zgomot instrainat al actualitatilor si al chiverniselilor grabite si va dainui, intiparita pe boltile glorioase ale cerului romanesc, privirea voastra nestramutata, oglindind vedenia zarilor revolutionare.
(...)
Nu s-a deslusit inca fara sovaire si nu s-a precizat fara inconjur, ceea ce exprima substanta sufleteasca proprie si temeinic noua a generatiei noastre. Ei bine, aceasta expresie noua este visul mortii visat de tineretul legionar.

Aceasta atitudine noua fata de hotarele vietii, aceasta viziune noua a exaltarilor rapitoare in exercitiul mortii, despart fara punct de trecere, lumea legionara de lumea trecutului. Inspaimantatoarea groaza a mortii cu tot cortegiul ei de povesti sperietoare, a imprimat pecetea ei pe sufletul, in existenta si creatiile generatiilor vechi, mai multe secole de-a randul. Efectul a fost urat.

Si noi respectam viata si faptura omului innobilata de credinta crestina. Dar respectul vietii omului, bucuria de a faptui si placerea de a lupta pentru o icoana impodobita dupa inchipuirea ta se potrivesc la perfectie cu dragostea de moarte. Ce inseamna pentru noi dragoste de moarte? Inseamna iubirea pentru oportunitatea celei mai luminoase jertfe. Cat de saraci si de neputinciosi am fi noi legionarii, daca ni s-ar fi inchis calea catre aceste comori de jertfa! Moartea este deci placerea si prilejul de a se darui. Fara recompensa.

Un mare sihastru crestin a lasat ca inscriptie urmatoarea spovedanie: "Daca totul s-ar sfarsi odata cu moartea - ceea ce bineinteles nu cred - as fi gata sa reincep jertfa mea, numai pentru ca inima imi este iubitoare de Christos". Asa simtim si noi.
Jidanii sunt prea socotiti ca sa accepte aceste porniri care nu dau dobanda, iar unii catolici prea pozitivi ca sa nu se teama si sa nu se fereasca de subrezenia zagazurilor unor inimi nestapanite de povetele politicii vaticane. Pentru aceste pricini, ei vrajmasesc impreuna spiritul eroic revolutionar.

Astfel iubirea legionara inseamna mai mult decat a iubi, inseamna a fi pregatit de moarte. Convietuirea aceasta intima cu moartea, aceasta placere a daruirii in moarte, sorbita cu nesat, sculpteaza, in chip de o domnitoare unicitate, toata figura morala a generatiei noastre legionare.

Cu aceasta atitudine rezolvam totodata si cauza libertatii si cauza demnitatii omului. O elita carmuitoare, chiar daca s-ar sminti si s-ar indiavoli peste noapte, inca nu poate injosi si robi o natie alcatuita din oameni cu un asemenea stil de traire. Nu veti intalni un tineret mai liber ca acesta, mai demn si mai aspru, care in sarguinta misiunii sale nu poate fi incatusat nici de prosperitatea materiala si nici macar de fericire.

Aceasta simtire de zei este o creatie legionara. Nationalismul legionar a creat deci virtuti universale, care vor incalzi inima si vor hotari faptele mai multor generatii de oameni. Insemnatatea prozelitica a credintei legionare va infige pe orizonturile lumii renumele Romaniei.

3. Nationalismul

Natiunea este o opera de creatie lucrata dupa un model care apartine lui Dumnezeu. O natie are un sens in vesnicie, prin faptul ca este depozitara unei misiuni, ca se conformeaza unei imagini si urmeaza firul unei cugetari zamislita in eternitate.

O natie, ca un pom, trebuie sa dureze si sa se salveze temporal; insa rodind, implinindu-si rostul firii, intr-un cuvant: vocatia. Chiar daca moare, ea se perpetueaza prin creatia ce o lasa mostenire si care ii ilustreaza numele si menirea fecunda. Altminteri, dureaza ca lemnul vested, ca obiect uscat, poate util, dar fara menire.
(...)
O natiune spre a se salva in timp, nu poate prefera, de pilda, o existenta lesnicioasa, facand tranzactie asupra ratiunilor ei de a fi, sacrificand poruncile vocatiei sale si parasind faptele glorioase si poate chinuitoare prin care se va mantui. Pentru oamenii individuali, ca pentru natii, raman valabile, in credinta noastra, cuvintele Mantuitorului: "Ce ar folosi omului (sau natiei) sa castige lumea, daca si-ar pierde sufletul".

O natie are si ea dreptul sa se jertfeasca pentru credinta ei. Sa-si simta insa in inima si in sangele ei chemarea vocatiei sale. Sa aiba iubirea si bucuria atributiilor sale in opera Dumnezeiasca a lumii.
Nu este egoism justificat sau poruncit de ratiune care sa poata indreptati o retragere din lupta, o abtinere de la risc, o prudenta, cand o natie sta in fata infaptuirii misiunii sale. Dar cum nu este indreptatit egoismul in retragere, nu este indreptatit nici egoismul in violentarea, in fortarea fatarnica a generozitatii destinului.

Nu ne impacam cu deviza: "Ascensiunea unei tari este singura ei morala". Morala unei natii este sa se incordeze sprea a avea puterea de a-si auzi si de a-si urma chemarea. Cum isi va cunoaste o natie menirea? Si-o va cunoaste cinstind pe Dumnezeu, desfacandu-se de tentatie, rupandu-se din determinismul animalic si ridicandu-si existenta in afara de puhoiul materiei, care o trage in albia unui profit fara maretie. Si inca luand seama de cele ce pot fi invatate din caznele si triumfurile istoriei.
(...)
Nationalismul nu se defineste printr-o atitudine agresiva si razboinica, un sovinism provocator sau o susceptibilitate bolnavicioasa in mandrie. Cooperarea intre state, infratirea natiunilor si o coasociatie intr-o larga spiritualitate, infranarea si alungarea gandurilor razboinice, aceste deziderate sunt hotarat realizabile intr-o lume internationala formata din colectivitati nationaliste.

Am crede chiar ca o impaciuire este mai lesne de infaptuit, intre doua natiuni disciplinate prin spirit nationalist, pentru urmatoarele motive: 1) Isi intemeiaza discutiile pe aceleasi norme de apreciere; 2) Pentru o reala impacare se cere, in primul rand, curaj, hotarare si autoritate conducatorilor care trateaza, si aceste conditii nu se afla decat in tarile sub regim nationalist.

Putem dar concepe un universalism nationalist, in locul unui internationalism proletar, deoarece intre statele nationale se vor incheia legi care vor ordona convietuirea lor pasnica in univers, pe temeiuri de onoare si de respect al virtutilor morale si de sange ale fiecarui neam.

Este deci fals ca nationalismul inseamna invrajbire si razboi intre natiuni.
Intr-adevar, nationalismul cultiva si magnifica ideea de vointa, de putere si de expansiune nationala, promoveaza disciplina ostaseasca si glorifica sacrificiul si moartea pentru binele comun. Nationalismul legionar este insa infranat de insusi spiritul dreptului national si de limitele teritoriale ale stapanirii unei rase.

Trebuie bine inteleasa diferentierea ce exista intre acest spirit nationalist si imperialismul mercantilist, imperialismul care a asuprit si impilat atatea popoare pe pamant. Acest imperialism mercantilist

practicat de toate marile puteri coloniale si in primul rand de Anglia liberala si de Franta democratica, acest imperialism nu are frau, nu are alta limita decat rezistenta, aprarea deznadajduita si rascoala celor asupriti, contra acestei expansiuni cu teluri de acaparare, de exploatare si de dominare.
(...)
Noi in lumea legionara fara a face apologia superioritatii unei rase asupra alteia, consideram ca in urma unui trai secular laolalta, in urma ambiantei si influentei cerului si pamantului local, in urma vicisitudinilor si tiparului istoriei, s-au produs anumite virtuti ale naturii si ale sangelui romanesc. Vrem un om romanesc bine diferentiat, facut din seva si din cenusa sau pulbere romaneasca, un om crescut sub ingaduinta cerului nostru, in lumina si in caldura soarelui romanesc, un om cu faptura si simturile nascute si hranite in cantarea naturii si pamantului stramosesc. Acest patrimoniu ancestral, aceste aptitudini si valente romanesti, vrem sa le pastram si sa le majoram.
(...)
Ne vor intreba unii: pentru ce atata suferinta si lupta si stradanie spre a instapani o noua credinta nationalista? Am fi trait doar linistiti si pasnici si fara ea. Daca nu erau neamurile, daca ele nu erau investite cu talent si nu ar fi avut constiinta acestui talent, adica spirit nationalist, ar fi fost poate mai multa iubire intre oameni, o buna apropiere, mai putine diferentieri, o dreapta fratie, solidaritate si blandete. Omenirea ar fi avut o existenta mai usoara, mai rationala, mai libera fara aceste nascociri tolerate de divinitate.

Aici vom raspunde cu frumoasele cuvinte ale lui Gheorghe Racoveanu: "dar care iubire de oameni poate ajunge iubirea de oameni a lui Christos Dumnezeu". Sau sa o intreaca.

Dumnezeu a inteles sa dea oamenilor. peste indeletnicirile stramte si prea deseori searbede ale vietii lor individuale, o functie cu oportunitati de maretie. Aceasta functie este viata natiei. Astfel au fost indestulate si sufletele mari.

Nu poate fi socotita drept generozitate abdicarea de la aceasta functie, deoarece o functie este o datorie.
Ar fi un act de saracie, de micsorare si de vulgarizare a fapturii omenesti, de a despuia omul din personalitatea sa nationala, de intinderea de glorie atribuita activitatii nationale, de spatiul de creatie pus la dispozitia aptitudinilor si culturii nationale.

Familia, Biserica, Natia, Corpurile Nationale, profesionale sau muncitoresti, sunt atatea inavutiri si ocrotiri a singuratatii si goliciunii omului, atatea paveze ale sensibilitatii sale si ale izolarii sale neputincioase. Poate, cand va fi sa se apropie judecata din urma si neamurile care vor fi supravietuit prin vrednicia lor isi vor fi slujit slujba lor de neam, atunci, rivalitatea si lupta neamurilor pentru viata sa scada, iar spiritul razboinic, vointa de putere si pofta de dominatie sa se stinga intr-o armonie si imbratisare obsteasca a oamenilor pe pamant.

E rau si indraznet sa vrem sa iesim din istorie si din creatia natiunilor si este o fatarnica si vinovata ingamfare sa vrem a infaptui noi acum, inainte de soroc, ceea ce este randuit sa se implineasca pe masura, dupa scurgerea veacurilor, dupa vrerea Lui si potrivit calendarului vesniciei, la timpul vrut de El.

Ar insemna sa vrem sa impunem *cand vrem noi*, dreptatea noastra: sa-l maimutarim pe Dumnezeu; ar fi sa-l tragem la raspundere: -Pentru ce ai creat natii?
Nu este bine sa ne punem, cu mintea noastra slabanoaga, cu talmacirea noastra a Bibliei - talmacirea neputincioasa, desi pretuita drept infailibila - cu priceperea noastra intransigenta. de-a curmezisul randuielilor Dumnezeiesti.

4. Diferentele dintre legionarism si national-socialism sau fascism
Sunt unii care sunt ispititi sa incerce comparatii pripite intre miscarea revolutionara a tineretului roman si ideologia hitlerista sau mussoliniana. Va fac atenti ca mistica noastra a rasarit din tarana romaneasca, simultan si chiar anterior miscarii fasciste sau national-socialista germana.

Multe deosebiri ne despart de aceste miscari straine.

Primordiala caracteristica a spiritualitatii noastre, e faptul ca ea se inradacineaza adanc in invatamintele si in misticismul crestin. Pregatirea sufleteasca crestina poate singura sa creeze, credem noi, acele legaturi, acea solidaritate spirituala, o trainica impartasire intre noi, acel reciproc ajutor moral si social, sentimentele de fraternitate nationala, care constituie temelia necesara oricarei insanatosiri intelectuale, morale, economice, administrative si politice romanesti.

Sa fie insa deslusit, prin crestinism noi intelegem credinta noastra ortodoxa revelata. N-am putea, cum fac national-socialistii germani sa consideram pe Dumnezeu ca un product al imprejurarilor locale, ceva fabricat de om, de geniul rasei sau de sangele aric. Nu credem intr-o Dumnezeire particularista, croita de noi pe masura speciei romanesti. N-am putea, cum fac unii profesori universitari de ai nostri, zisi crestini, sa concepem pe Dumnezeu ca un fenomen comun si natural de inchipuire a omului sau ca o atractiva idealizare a energiei cosmice.

Dar ce ne mai deosebeste inca de tineretul celorlalte tari si insasi de tineretul italian sau german este morala noastra a ispasirii, este cumplita noastra certitudine ca, pe acest pamant, ceea ce nu este cladit cinstit si drept, cladit pe adevar, pe probitate si pe onoare este neaparat sortit sa se naruie.

Acest sentiment ne face sa credem in fatalitatea biruintei binelui. Noi nu putem sufleteste avea incredere de exemplu, in supremația fortei, a rasei ori a stiintei, decat daca sunt supuse unor legi transcendente morale. Noi nu credem in singurele avantaje ale progresului material sau ale perfectionarii fizice si nu vrem sa ne inchinam unui stat divizat si promovat drept infailibil, sub conditia sa nu pacatuiasca contra intereselor sale imediate.

Sentimentul acesta ne conduce sa judecam ca altitudinile morale sunt pentru o natie un avut mai pretios decat bogatia sa, decat echipamentul sau tehnic, decat comoditatea sa materiala, forta sa trecatoare si chiar prosperitatea sa fizica.

Noi credem in superioritatea legii morale. Suntem convinsi ca, mai puternica ca oricare tiranie, este cenusa omeneasca strigand razbunare pentru o moarte nedreapta. Noi credem in virtutea mantuitoare a mormintelor. Noi credem pozitiv, ca nu ajungi pe culmi decat prin rascumpararea pacatelor si urmand o linie de viata eroica. Noi credem ca morala unui stat si a unei natiuni trebuie sa se supuna, sa fie subordonata constrangerilor onoarei si sa accepte marginile determinate de respectul ce se datoreaza demnitatii celorlalte natiuni.

Credem ca e o singura forta care, cu timpul, e mai puternica ca toate, este forta tacuta a lacrimilor ce au curs pe nedrept. Este forta oamenilor care stiu sa sufere cu noblete si este forta cutremuratoare a blestemului lor.

Pe scurt: tinerii italieni exalteaza mai cu seama tineretea lor, perpetua renastere si primenire a vietii, bucuria lor de a cuceri, dupa traditia spiritului roman. Strigatul lor este "a noi", adica: noua ni se cuvine pamantul. Tinerii germani exalteaza rasa lor, disciplina lor, puterea lor de dominatie.

Noi, tineretul roman, exaltam mai cu seama credinta noastra crestina si nationala, virtutile de dreptate, de omenie si de noblete ale sufletului romanesc, ranile noastre, restrangerile si renuntarile noastre, ascetismul, stralucirea jertfelor facute natiei noastre, maretia anonima a obidei zilnice ce a indurat-o veacuri de-a randul acest neam necajit de soarta, marturia izbavitoare a atator vieti inchinate catre zorile ce vor veni, ruga mormintelor noastre, care toate impreuna ne dau in adevar dreptul la o existenta mai buna.

Fiindca nu se poate, gandim noi, ca insotiti de aceasta escorta de sacrificii, sa nu ne inaltam pe culmile morale unde devii invingator, intrucat ai putut sa te desfaci de micile lanturi pacatoase ale materiei. Elementul moral crestin, spiritualitatea interioara eroica si ascetica, sunt pietrele fundamentale ale operei legionare.

Hitlerismul vrea sa creeze un tip reprezentativ al rasei sale si un soldat folositor maririi si supremației germanismului in lume. Fascismul vrea sa modeleze un om pionier, rezistent si desavarsit in aptitudini, pentru realizarile imperiale ce si le propune statul.

Noi sculptam un tip superior de umanitate dupa conceptiile crestine si o filosofie noua a vietii, conceputa ca un efort continuu, ca un impuls nerationat si persistent de a ne elibera de cerintele materiei, spre a servi pe Dumnezei si natiunea legionara. Din acest roman nepasator, nesatios de placeri si de bucurii, vrem sa facem un soldat, un om erou.

Alte neamuri au ajuns la maretie prin felurite aptitudini, prin inzestrari deosebite si vointa dominatoare. Noi pana astazi meritam respect, nu atat prin vitalitatea noastra creatoare, cat prin trecutul nostru de suferinta, indurat cu impacare si eroism. Meritam acest respect fiindca spre deosebire de aproape toate celelalte noroade, neamul nostru niciodata in viata sa istorica nu a savarsit o nedreptate. Fala noastra este ca am fost necontenit drepti, am stiut sa suferim si sa ne platim existenta in aceasta lume.
(...)
Nationalismul nostru accepta numai supraomul si supranatiunea, alese si insemnate prin har Dumnezeiesc si numai in functii de ispasire si de mantuire. Credem ca superioritatea unei natiuni este dobandita prin desavarsita implinire a datoriei sale de neam, astfel cum este inzestrat de Providenta pentru slujba pamanteana ce i s-a incredintat.

Superioritatea este obtinuta prin iubitoare intelegere fata de legile ceresti, iar nu prin orgoliul de a le infrunta. Nationalismul nostru nu are teluri dictate de sangele nostru, nici teluri impuse de puterea de propulsiune nestavilita a dinamismului nostru. Si nationalismul nostru urmareste inalte teluri pamantene pentru slava neamului romanesc, insa numai acele teluri dictate romanimei de ursita pentru care, nascandu-se, a impodobit-o Dumnezeu. Noi cugetam ca succesul nu este o indreptatire suficienta, nici o margine statornica si nestramutata pentru a infrana pornirile unei natiuni.
Intr-adevar, Dumnezeu nu-si indeplineste scopurile numai prin cei buni, ci si prin mijloacele alese de cei rai. Astfel ca succesul favorizeaza deseori fapte josnice si oameni decazuti. Dar odata ce au fost atinse scopurile Dumnezeirii, cei care au urmat cararile gresite, fie ei oameni sau natiuni, ei totusi ispasesc pentru fapta lor rea. *La fel ca oamenii, neamurile pot cadea in pacat contra legilor Dumnezeiesti*. Iata ce nu vor sa admita fascistii si national-socialistii.
Dumnezeu ne-a dat viata individuala si viata nationala, ne-a dat multe minunate inzestratri ale naturii, daruri sufletesti si trupesti, etc. Dar e drept ca nu a facut sa fie tocmeala si tranzactie asupra acestor bunuri, intre oameni si natiuni ingrasate in trandavie.

Lumea aceasta in care vietuim nu este o bursa pentru invoieli: eu iau Romania, tu iei Ungaria; eu ma intind intr-o parte , tu intr-alta; sa fim cu grija sa nu ne ciocnim; te las in pace, daca nu-mi tulburi somnul. Dimpotriva, legea vietii este lupta pentru intaietate, crestere, fecunditate, creatie, vointa si fapta fara mila. O natie trebuie sa-si dovedeasca vrednicia de a exista si o dovedeste razbind la lumina si doborand, strivind uneori in vecinatatea sa, tot ce-i opreste cresterea.

Insa cum, printre cele care stavilesc desavarsirea dezvoltarii noastre, ne vom opinti fireste impotriva colectivitatii nationale celei mai slabe, impotriva aceleia pe care am avea mai multe posibilitati as o sfaramam, vrednicia noastra nu se poate dovedi decat prin evidentierea slabiciunii altei natiuni. Acesta este adevarul, insa pe planul animal.

Lasand astfel descatusat instinctul vital, lumea devine un taram de batalie, unde pentru biruinta se ia in seama numai vrednicia pamanteasca, dar nu si vrednicia cereasca. Omul insa, de la Domnul nostru Isus Christos incoace, mai traieste si pe un alt plan, pe planul ceresc. E bine sa ne reamintim ca un prim blestem Dumnezeiesc a aruncat pe om din Rai in lumea animala si in legile sale neiertatoare, dar sa nu uitam *legile de iubire* date noua prin mantuirea crestina si pilda de rascumparare sfintita prin chinurile de pe Golgota. Spre a judeca purtarea unui om sau a unei natiuni, trebuiesc deci luate in considerare atat vrednicia pamanteana, cat si vrednicia cereasca.

Ori *in raporturile dintre natiuni, la fel ca in raporturile dintre oameni, legea Dumnezeiasca este dragostea*. Ea apara pe cei slabi si pune expansiunii celor puternici hotar de iubire; ea trebuie sa carmuiasca si sa indrume vrednicia noastra.

Acest adevar intreg nu-l prea pricep adeptii lui Nietzsche sau national-socialistii germani sau fascistii. "Lupul este lup tocmai fiindca mananca oaia", da, dar numai in lumea animala. Daca ne suim in lumea crestina, lupul e lup, numai daca iubeste oaia.

Dumnezeu ne-a dat nu numai un tel, dar inca ne-a poruncit sa ajungem intr-acolo pe liniile aratate de El. *Noi legionarii nu ne recunoastem dreptul sa biruim prin orice mijloace*. Suntem cu credinta si fanatism in slujba destinului nostru, insa nu intelegem pentru aceasta sa servim la ordinele oricaror patimi ale firii telurice.

Deci fiinta spirituala a unei natiuni incepe cu constiinta adevaratei sale meniri; aceasta fiinta spirituala se completeaza prin vrednicia sa, dar nu se desavarseste decat prin dragoste. O natiune isi urmareste rostul ei dusa de instinctul sau de viata. Dar acest instinct este incatusat de scaderile vietii pamantesti. Un instinct de viata oricat de ascutit ar fi, are o prevedere limitata in timp, o viziune care nu poate cuprinde toata vesnicia unui neam. Acest instinct el insusi trebuie carmuit. In gandirea si in simtirea national-socialista si fascista, el este lasat liber. *La noi acest instinct este dirijat. El este calauzit de Dumnezeu.*

Nota: Fragmentele de mai sus au fost preluate din volumul "Alexandru Cantacuzino - Opere complete", Colectia "Omul nou", 1990, si grupate tematic in vederea prezentarii de fata.